

Wells: 'Wat als ik het verkeerde leven leidde?'

Interview Benedict Wells

Boeken - 16 juli 2018 - Auteur: Jerker Spits

Benedict Wells (1984) is een van de meest succesvolle jonge Duitse schrijvers. In Nederland werden van zijn roman 'Het einde van de eenzaamheid' meer dan 80.000 exemplaren verkocht. Nu is ook zijn debuut 'Becks laatste zomer' in het Nederlands vertaald. De roman gaat over een leraar die een roadtrip door Europa maakt met zijn meest begaafde leerling. Jerker Spits sprak de Duits-Zwitserse schrijver tijdens zijn bezoek aan Nederland.

Uw eerste roman, Becks laatste zomer, verscheen in 2008 in het Duits. Kunt u iets over de ontstaansgeschiedenis van dit boek vertellen?

"Na mijn middelbare school vertrok ik naar Berlijn. Ik woonde in een krot. De douche stond in de keuken. Er was geen verwarming, in de winter stak ik kaarsen aan. Ik schreef hele nachten door. Ik voelde me vrij, ik was niemand wat schuldig.

Het was geen gemakkelijke tijd om als schrijver te debuten. Eind jaren negentig verschenen er in Duitsland veel debuten. Sommige waren goed, andere minder. Dat leidde er toe dat uitgeverijen een paar jaar later, toen ik wilde debuten, heel terughoudend waren. 'Der Spiegel' bracht een artikel uit met als kop 'Jung, Deutsch? Nein danke!'. Precies in die tijd leunde ik als 21-jarige met mijn eerste manuscript. Het was alsof je een trui in een woestijn wilde verkopen."

Robert Beck, de hoofdpersoon van uw debuut, heeft het niet gemakkelijk. 'Je knippert een keer met je ogen en ineens ben je niet meer jong en leadzanger van de band, maar 37 en docent op een middelbare school in München. Niet echt de gedroomde levensloop.' Hoe kwam u op deze figuur?

"Mijn vroegere leraar Duits vond ik altijd heel goed. Hij had een literatuurcafé waarin we over boeken spraken. Toen ik hem na mijn examen een keer tegenkwam, zei hij: 'Jij gaat nu terug naar je Berlijnse leven, ik blijf op deze school.' Hij was toen 32.

'Het was geen gemakkelijke tijd om te debuten. Alsof je een trui in een woestijn wilde verkopen'

Dat gesprek maakte mij bewust van zijn perspectief. Alle leerlingen gaan verder; de leraar blijft op school. En nog iets: als scholier denk je als 17-jarige uniek te zijn. Een leraar kent na een tijdje alle types: de alternatieveling, de jongen met de grote bek, de in zichzelf gekeerde leerling. Daar komt een zekere tragiek bij kijken. Als ouder wordende leraar ben je niet meer zo hip voor scholieren als wanneer je net begint. Je kijkt met jaloezie naar jongere collega's die deze rol overnemen.

Dat perspectief was verbonden met vragen die me al langer bezig hielden. En zo stond mijn hoofdpersoon voor me: Robert Beck. Ik was het niet altijd met zijn keuzes eens, maar het waren zijn keuzes. Keuzes waarvan ik dacht: ja, zo is Robert Beck."

Benedict Wells (1984) groeide op in verschillende Beierse internaten. Na zijn eindexamen verhuisde hij naar Berlijn. In 2008 verscheen zijn debuut 'Becks letzter Sommer' ([Diogenes Verlag Zürich](#)). Die Zeit noemde dit het "interessantste debuut van het jaar". In juli 2018 verscheen het in het Nederlands als 'Becks laatste zomer' ([Meulenhoff](#)).

In 2015 kwam Wells vierde roman 'Vom Ende der Einsamkeit' uit, in Nederland uitgegeven als '[Het einde van de eenzaamheid](#)'

In hoeverre gaat het bij de beschrijving van de figuren ook om een beschrijving van eigen demonen? Was Beck een projectie van wie u had kunnen worden?

"Ik was bang om te falen in het begin, als schrijver. Maar er was een nog grotere angst. Wat als ik echt volwassen zou zijn en nooit gedaan had wat ik wilde? Wat als ik er later achter kwam dat ik het verkeerde leven leidde?"

Rauli is een leerling van Beck. In tegenstelling tot Beck is hij een muzikaal genie. Toch wil Rauli geen musicus worden, maar kunstschaatser. Hij probeert telkens tevergeefs de drievoudige salchow. Waarom wil hij iets wat hij niet kan?

"Rauli zit vol twijfels. Dat heeft ook met de relatie met zijn vader te maken. Hij worstelt met zijn talent, doet aan zelsabotage. Nu ik zo over hem nadenk... Hij blijft voor mij een fascinerende, ongrijpbare figuur. Rauli zou een tweede boek verdienen.

In dit boek gaat hij met Beck op reis. Ze maken een roadtrip door Oostenrijk, Hongarije en Bulgarije naar Turkije. Voor die beschrijving heb ik gebruik gemaakt van eigen ervaringen: ook ik ben een keer zo naar Istanboel gereisd."

Veel uitgevers en schrijvers maken zich zorgen over het lezen. Soms lijkt het lezen van boeken plaats te maken voor het kijken van Netflix-series. Hoe ziet u

die ontwikkeling?

"Het is pijnlijk dat er de afgelopen jaren miljoenen lezers zijn verdwenen. Je merkt het ook aan de omzet van boekhandels en uitgeverijen in Duitsland. Van een boek dat nu acht weken op plaats een in de bestsellerlijst staat worden veel minder exemplaren verkocht dan vroeger. Minder mensen lezen minder titels.

'In een serie kun je met de figuur meeleven; bij goede literatuur kun je die figuur worden'

De vraag is of het zo verder gaat of dat die terugloop stagneert. Ik heb veel vertrouwen in het boek. Bij het kijken van een serie, hoe knap gemaakt ook, consumeer je. Bij het lezen doe je meer zelf: de inkleuring, de emoties komen meer van jou als lezer. In een serie kun je met de figuur meeleven; bij goede literatuur kun je die figuur worden."

U zei eens: 'Het is het grote drama van een schrijver dat zijn kunstvorm altijd een vertaling nodig heeft.' Heeft u contact met uw vertalers, bijvoorbeeld met uw Nederlandse vertaler Gerda Baardman?

"Ja, gisteravond sprak ik haar nog. Vertalers zijn grote kunstenaars. Vertalen is een kunstvorm, geen werk. Zij verdelen een verhaal in de kleinste elementen en bouwen het dan opnieuw op."

In mei ontving u de Euregio literatuurprijs voor Scholieren. Wat maakte deze prijs voor u bijzonder?

"Scholieren uit België, Duitsland en Nederland lezen voor deze prijs boeken in het Frans, het Duits en het Nederlands. Ze bespreken die boeken met hun leraren en met literatuurcritici. Ook de schrijvers zijn te gast. Scholieren zijn niet om te kopen. Dat maakt de prijs voor mij als schrijver speciaal. Jongeren zijn onafhankelijk. En hun engagement voor literatuur was zo groot. Dat zij het lezen zo belangrijk vinden, dat is hartverwarmend."

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/27245/wells-wat-als-ik-het-verkeerde-leven-leidde>